

LEBRIS

We know
books

Credit copertă: © matrioshka/Shutterstock.com

© 2024 by Editura Lebăda Neagră

Această carte este protejată de legile copyrightului. Reproducerea, multiplicarea, punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea deținătorului copyrightului constituie încălcări legislative cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în vigoare.

www.blackswanpublishing.ro

Editura Lebăda Neagră
Iași, Str. Plopii fără Soț, nr. 45, 700273

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STEPAN, ADRIAN PETRU

Mediterrana: democrație, aventură, artă, jihad / Adrian Petru Stepan. -

Iași: Lebăda Neagră, 2024

ISBN 978-630-330-096-2

821.135.1

**ADRIAN
PETRU STEPAN**

**MEDI
TERA
democrație
aventură
artă
jihad
NA**

Lebăda Neagră
Iași, 2024

Adrian Petru Stepan s-a născut în 1978 la Timișoara. A absolvit Colegiul Național Bănățean, a urmat cursurile Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest (1997-2001) și a studiat civilizația Europei Centrale în cadrul Fundației „A Treia Europă”. Lucrează de cincisprezece ani în consultanță, fiind specializat în drept fiscal și dreptul muncii, domenii în care a publicat diverse studii. A susținut conferințe și cursuri pe teme juridice. În același timp, a scris pentru *Historia* și *Republica* despre dreptul islamic și cultura și civilizația Orientului Mijlociu. A publicat prima carte în 2015 – *Fiecare zi e uimitoare*. A urmat în 2019 romanul inspirat de evenimentele Revoluției din 1989, *Ziua în care Dumnezeu a fost prin oraș*, iar în 2021 a fost publicată la Editura Lebăda Neagră prima sa carte de istorie și geopolitică, *De la Șeherezada la Osama bin Laden. Istoria palpitantă a Orientului Mijlociu* (colecția Grey Spot). Activitatea literară și-a început-o în anii studenției, ca membru al Cenaclului „Pavel Dan”, iar în 2020 a devenit membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Timișoara. În 2023, în continuarea colaborării cu Editura Lebăda Neagră, Adrian Petru Stepan publică romanul *Poveste dintr-o sticlă de parfum* (colecția Red Spot).

Cuprins

De pe maluri temperat-continentale	7
POVEȘTEA ÎNTÂI	
„ <i>La vita è bella!</i> ”	
Nostalgii în Trieste	12
POVEȘTEA A DOUA	
Va deveni <i>La Serenissima</i>	
o superbă colonie?	30
POVEȘTEA A TREIA	
Salento: istoria zbuciumată a Europei	
concentrată în „tocul” Peninsulei Italice	46
POVEȘTEA A PATRA	
Istoria, frumusețea și dragostea ascunse	
în curtea unei case vechi din Rodos	64
POVEȘTEA A CINCEA	
Palestina: conflictul care se va termina	
la sfârșitul lumii	81

POVESTEA A ȘASEA

„Heaven is a place on Earth!”

Dar nu și pentru jihadiști 100

POVESTEA A ȘAPTEA

Între Europa și islam, Tunisia poate
demonstra că Europa nu se termină

pe țărmurile nordice ale Mediteranei 117

POVESTEA A OPTA,

CEA CARE NU S-A VRUT SCRISĂ 133

POVESTEA A NOUA

El-Andalus: bunăstarea și melancolia

care pot prăbuși încă o civilizație 147

Caracterul omului este destinul său.

Heraclit

**De pe maluri
temperat-continentale**

„Maktub” este un cuvânt arab care subliniază împăcarea oamenilor deșertului cu soarta, bună sau rea. La fel ca mine, probabil ați citit acest cuvânt în vreo carte care vorbea despre divinitate, dezvoltare personală sau ambele amestecate.

În ce mă privește, nu cred că firul vieții noastre știe de la început unde va ajunge și prin ce aventuri sau încercări ne va trece. Dacă ar fi totul scris dinainte, la sfârșit ar trebui să ajungem toți în paradis, fiindcă noi, personal, nu vom fi făcut nimic rău: a fost doar voia Celui Care ne-a trimis pe aici, eram predestinați să distrugem și să ucidem.

Totuși, câteodată, cursul evenimentelor sau o întâlnire cu-adevărat neobișnuită m-au făcut să mă întreb dacă nu cumva, în acele ocazii, ceva pregătit dinainte se întâmpla, deoarece erau prea mari intensitatea și înțelepciunea acelei clipe.

Obscurantismul îmi repugnă. Însă o picătură de mister ori de magie sunt binevenite. Oricât de mult aş aprecia raţiunea şi ordinea, fără aceste picături ale divinului, ale destinului sau ale purei întâmplări, consideraţi-le cum vreţi, existenţa noastră nu ar fi decât o poveste scrisă de ChatGPT sau de orice alt program de inteligenţă artificială pe care-l utilizaţi.

La un moment dat, deranjat de o banală, dar ciudată maladie, am vrut să îi cunosc neapărat cauza pentru a fi sigur că nu va reapărea. După ce am epuizat cunoştinţele câtorva medici de aici, reputaţi în domeniile lor, am căutat răspuns la specialiştii care studiaseră domeniul medical atât de restrâns, încât ar fi trebuit să cunoască absolut totul în aria lor de expertiză. După câţiva ani, răstimp în care – am aflat pe urmă – se creaseră noi categorii de maladie fiindcă medicina, contrar a ceea ce credeam eu, este într-o perpetuă şi surprinzătoare evoluţie, un genetician mi-a explicat că doar o parte din ADN poartă informaţii necesare corpului nostru fizic şi că o mare parte a lui codifică sentimente, felul în care putem reacţiona la emoţii sau provocări, adaptarea şi multe alte caracteristici care au legătură mai degrabă cu resorturile noastre intime, imposibil de determinat biologic, dar la fel de importante pentru ceea ce se numeşte „viaţă”. Şi tot cu această ocazie am aflat că inclusiv maladiile cărora noi le spunem „genetice”, adică rezultatul unor hibe înscrise în ADN-ul nostru, este posibil să nu primească niciodată un diagnostic, întrucât,

într-un mod pe care noi nu îl înţelegem, alte gene sau chiar biologia noastră compensează lipsurile înnăscute.

Poate că, odată şi odată, ştiinţa va răspunde tuturor întrebărilor pe care le punem. Sau, poate, într-un târziu, ştiinţa ne va da argumentele definitive să acceptăm că fiecare dintre noi este o minune sau, cel puţin, că din când în când Cineva ne oferă un semn şi ne lasă pe noi să îl înţelegem ori să îl ignorăm. Dar, până atunci, cred că trebuie să ne bucurăm şi să învăţăm din fiecare clipă care ne surprinde şi pe care nu suntem capabili să o înţelegem.

Am spus de câteva ori că unele dintre cărţile pe care le-am scris au pornit de la clipe de reverie sau de la unele discuţii în urma cărora au început să mă bântuie unele întâmplări sau idei. Cu alte cuvinte, s-au cerut scrise. Aşa s-a întâmplat şi cu *Mediterrana*.

Rezervasem un zbor pentru Crăciunul 2023 încă din martie. Alesesem cea mai caldă şi mai însorită zonă din Spania în acea perioadă. Doar că, uneori, nu se întâmplă toate aşa cum ni le pregătim. Eu ajunsesem răcit cobză, iar a doua zi, când trebuia să vizităm Granada, după zece minute de mers cu maşina, Marcus a cerut să ne întoarcem fiindcă se simţea rău. Noaptea următoare s-a declarat KO şi Ozana.

Cum în ziua de Crăciun restaurantul hotelului era închis şi ei se simţeau rău, dar în apropiere se afla un McDonald's, prânzul nostru din ziua aceea a constat în trei meniuri *junk food*. Doar că, stând în cameră

cu febră toți, am avut ocazia să citesc. Luasem cu mine *Adriatica. Un concert al civilizațiilor la sfârșitul epocii moderne* a lui Robert D. Kaplan. Deși l-am citit întotdeauna cu admirație și plăcere, de data aceasta, poate pentru că erudiția sa era prea copleșitoare în acele pagini, poate fiindcă descria o Italie rece, mâncată de ploaie și de viciile venețienilor, nu am reușit să mă transpun în locurile descrise de el sau în cultura impresionantă a Peninsulei. Până și Veneția, unul dintre puținele spații ale Italiei care nu mă seduseseră, mi se părea mai solară decât cea descrisă de american. Poate și din cauza febrei, m-am gândit că Mediterana ar merita câteva povești mai senine, care să deslușească istoria locurilor. Bineînțeles, fără erudiția lui Kaplan pe care, din păcate, nu cred că voi reuși vreodată să o ating.

Numai că, la fel cum mi se întâmplase și când scriesem *De la Șeherezada la Osama bin Laden. Istoria fascinantă a Orientului Mijlociu*, atunci când nu mai e vorba de ficțiune, ci de realități istorice, politice ori sociale, chiar îmbrăcate în haina unei aparente lecturi relaxate, am înțeles rapid că nu era chiar o muncă simplă, fiind necesară o documentare și o verificare a informațiilor adunate în circumvoluțiunile creierului, chiar dacă primele două povestiri le scriesem repede și cu plăcere. Mărturisesc, totuși, că o singură dată pe parcursul acestei cărți mi-am lăsat imaginația și visele să coloreze Realitatea.

E dificil să poți concepe două cărți în același timp: uitasem să vă spun că, atunci când simțisem nevoia de a povesti *Mediterana*, scriesem deja o bună parte din continuarea *Heruvimului*. Prin urmare a trebuit să aleg. Doar că, fiindu-mi imposibil să renunț la vreuna, e bine să ai un prieten și un editor care să clarifice dilema: „Adrian, mai cunosc vreo douăzeci de români care scriu thrillere foarte bine. Și eu am făcut-o, dar mi-am luat gândul că voi avea succes cu genul ăsta. Ar fi trebuit să ne naștem americani și să ne publice cineva în lumea anglo-saxonă, acolo unde poți avea cu adevărat succes cu acele romane. Dar o carte ca asta despre Mediterana, dacă o faci accesibilă ca pe *Șeherezada*, nu prea scrie nimeni pe la noi.” L-am citat pe Adrian Christescu.

Așa că *Heruvim 2* a rămas în așteptare, iar cartea aceasta a avut noroc. Poate și cărțile au destinul lor, doar că nu sunt autorii lor cei care îl hotărăsc. Sau, poate, să fie cărțile parte a unui destin mai mare?

*Dar cum s-ar putea să te uiți la ceva,
lăsându-ți deoparte eul?
Ai cui sunt ochii care privesc?*

Italo Calvino

POVESTEA ÎNTÂI

„La vita è bella!” Nostalgii în Trieste

— Trieste seamănă mult cu Timișoara voastră! mi-a spus Mauro după o oră în care am admirat piețele și străduțele orașului de pe malul Adriaticii, ascultând poveștile pe care el mi le împărtășea cu evidentă dragoste pentru orașul său, aproape toate legate de Europa Centrală pe care o ocupa odinioară Imperiul Habsburgic.

Europa Centrală este o noțiune creată la câteva decenii după ce Imperiul Austro-Ungar a dispărut firesc, fiindcă într-o lume civilizată nu au ce căuta state clădite pe supremația unor capitale și națiuni în detrimentul altora, mai slabe militar și economic. Aceste din urmă țări, care au reușit să se elibereze de sub dominația Vienei pentru a ajunge, câteva decenii mai târziu, după un cumplit război mondial, sub talpa sovietică, aveau

Mediterrana: democrație, aventură, artă, jihad

nevoie de o identitate. Polonia, Cehia, Ungaria, Slovacia, cu voia dumneavoastră, România știa că nu aparțin nici Occidentului, dar nici nu voiau să accepte punerea lor în aceeași categorie cu țările Europei de Est, adică în malaxorul de popoare chinuite de Moscova. Europa Occidentală în contrapozitie cu Europa de Est, primitivă, întunecată, o regiune în care viața cetățenilor nu valorează prea mult, mai apropiată de satrapiile orientale decât de Luminile Apusului. Așa că era nevoie de un spațiu nou, în care națiunile de aici să aibă câteva lucruri în comun: un împărat sobru pe care aproape toți l-au uitat, dar îl redescoperă din când în când în cărțile de istorie, o arhitectură elegantă și decadentă, așa cum e și astăzi Viena, dorința de a trăi precum europenii de la Vest, dar fără să fi avut norocul acestora. De fapt, au avut ghinionul de a se afla în sfera de interese a unor imperii brutale și aflate mereu în contrast cu istoria, Istanbulul și Moscova.

Ω

Prima dată ajunseseam pe coasta de nord a Adriaticii în primăvara lui 2019. Aterizasem la Treviso, de unde închiriasem o mașină. Era sfârșit de mai, săptămânile când câmpurile din jurul autostrăzii sunt roșii de maci.

Câmpia friulană, cu orașele cochete și bogate, nu are nimic din spectaculozitatea altor regiuni ale Italiei.